

Богдан СЬОХ,
студент,
Павло САДОВСЬКИЙ,
студент
Василь МАЗУРИК,
аспірант
Західноукраїнський національний університет

ТЕНДЕНЦІЇ ВЕДЕННЯ Й ОБЛІКУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Визначальні параметри нормативно-правової регламентації інвестиційної діяльності в Україні встановлені Законом України «Про інвестиційну діяльність» № 1560-XII від 18 вересня 1991 року (із змінами та доповненнями) [3].

Закон України «Про інвестиційну діяльність» окреслює типові фінансово-економічні, юридичні та соціальні параметри ведення інвестиційної діяльності у підприємствах України, формує умови для захисту прав, інтересів і майна суб'єктів інвестування незалежно від форми власності і типу господарювання на шляху міжнародного співробітництва й інтеграції.

Для інвесторів капіталвкладення пов'язане з раціональністю вибору інвестиційного проєкту, аналізом інвестиційного ефекту, правильною оцінкою власних можливостей, визначенням фінансових ресурсів, квот і джерел інвестування. Особливе значення для інформаційного забезпечення зазначеного процесу має облік та аналіз інвестиційної діяльності підприємства. Застосування зарубіжного досвіду в організації та методиці обліку та аналізу інвестиційної діяльності видається можливим лише з обмеженнями та доповненнями, що впливають із конкретних умов української економіки та стратегії її розвитку

Зокрема, нормативно-правова регламентація й організаційне забезпечення інвестиційної діяльності в Україні є надто уніфікованою, тому на думку Бруханського Р. Ф. «доцільною є диференціація функціональних векторів інвестування, зокрема щодо дивідендної політики сільськогосподарських підприємств з позицій стратегічного менеджменту» [2, с. 220].

Згідно Закону України «Про інвестиційну діяльність» інвестиціями є «всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект. Такими цінностями можуть бути: кошти, цільові банківські вклади, паї, акції та інші цінні папери; рухоме та нерухоме майно (будинки, споруди, устаткування та інші матеріальні цінності); майнові права інтелектуальної власності; сукупність технічних, технологічних, комерційних та інших знань, оформлених у вигляді технічної документації, навиків та виробничого досвіду, необхідних для організації того чи іншого виду виробництва, але не запатентованих (ноу-хау); права користування землею, водою, ресурсами, будинками, спорудами, обладнанням, а також інші майнові права; інші цінності» [3].

Методологічні параметри бухгалтерського обліку інвестицій регламентує Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції», затверджене наказом МФУ від 26 квітня 2000 року № 91, визначаючи загальні засади формування в системі бухгалтерському обліку інформації про фінансові інвестиції та її розкриття у фінансовій звітності [4].

Практична реалізація інвестиційних проєктів та організаційно-методичні основи обліку й аналізу обов'язково повинні враховувати еволюції інформаційних технологій та обліково-інформаційних систем, як от блокчейн та споріднені [5, с. 581].

Спираючись на узагальнення вітчизняних і зарубіжних науковців щодо інвестицій як категорії бухгалтерського аналізу, ми вважаємо, що під інвестиціями розуміються будь-які оборотні й необоротні активи, які володіють економічною цінністю та інвестуються для отримання прибутку. Інвестиції необхідно класифікувати за різними критеріями: тип, суб'єктивність, об'єктивність, цінність, терміновість тощо.

Забезпечення основної місії бухгалтерського обліку інвестиційної діяльності, яке по суті полягає в наданні користувачам повної та всебічної інформації, можливе за умов організації фінансового та управлінського обліку інвестиційної діяльності для формування інформації з трьох аспектів: 1) структура власності та ресурси для забезпечення інвестиційна діяльність; 2) рух коштів на інвестиційну діяльність;

3) ефективність інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання. Інвестиції є основною ланкою на шляху зміни вартості, з метою накопичення капіталу в процесі трансформації: ресурси – інвестиції – результати.

Порівняння існуючих систем бухгалтерського обліку дає змогу виявити їх основні відмінності у сфері інвестиційної діяльності. Серед цих характеристик, прийнятних для вітчизняного бухгалтерського обліку, можна виділити: зарегульованість державою обліку, оцінки майна та інвестицій, використання лише одного з цих методів (раніше – витратного, тепер – за справедливою вартістю або методом участі в капіталі) і без альтернативних підходів; схильність бухгалтерського обліку до виконання податкового законодавства.

Вважаємо доцільним виділити три етапи трансформації інвестиційного обліку: 1) факт переважання витратних методів інтерпретації та оцінки інвестицій з паралельним обліком джерел їх фінансування, що застосовувався до кінця 1980-х років; 2) система подвійного обліку капітальних вкладень підприємств, що діяла в Україні в 1990-х роках (по мірі розвитку поряд з державним сектором економіки виник недержавний, де основним джерелом фінансового забезпечення інвестицій стали засновники підприємства і співвласники капіталу); 3) виділення обліку інвестицій в окремий сектор, відокремлений від операційної діяльності.

Список використаних джерел

1. Аналіз інвестиційного портфеля. CS Group. URL: <https://www.groupcs.com.ua/analiz-investicijnogo-portfelja-kejs-1/>.
2. Бруханський Р.Ф. Оптимізація процесу нарахування і виплати дивідендів у сільськогосподарських підприємствах України. Інноваційна економіка. 2010. Випуск 5 (19). С. 220-224.
3. Закон України «Про інвестиційну діяльність» № 1560-XII від 18 вересня 1991 року (із змінами та доповненнями).
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 26 квітня 2000 року № 91 (zareєстроване у Міністерстві юстиції України 17 травня 2000 року за № 284/4505).
5. Spilnyk I., Brukhanskyi R., Yaroshchuk O. Accounting and Financial Reporting System in the Digital Economy. Proceedings of 10th International Conference IEEE Advanced Computer Information Technologies, ACIT'2020, pp. 581-584.